

*Шиненко Микола Андрійович,
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання Національної
академії педагогічних наук України, м Київ*

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОПРИЛЮДНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ФАХОВИХ ВИДАННЯХ

Наукові публікації – тези, наукові статті, монографії, методичні розробки – є основним результатом і однією з обов'язкових умов науково-дослідницької роботи (НДР). Саме публікації відносяться до тих міжнародно-визнаних показників, за якими оцінюється результативність наукових досліджень.

Наявність публікацій є обов'язковою умовою при отриманні автором грантів на наукові дослідження й наукові стажування, при присудженні академічних та вчених ступенів і звань, кваліфікаційних категорій, а також при визначенні переможця при проведенні різних конкурсів, що оцінюють рівень професійної активності номінантів («Кращий викладач», «Кращий лікар» та ін.).

Крім того, для низки посад в організаціях освіти і науки (співробітники кафедр, лабораторій, наукових підрозділів та ін.) наявність публікацій є ключовими індикаторами при проведенні рейтингової оцінки або атестації працівників організацій освіти і науки. Сам факт наявності публікацій у сучасних умовах є недостатнім – успішність кар'єри будь-якого викладача або наукового співробітника залежить від його здатності опублікувати свої роботи у провідних фахових журналах.

В публікаціях зацікавлені не тільки самі співробітники установ, але їх адміністрація, оскільки кількість наукової продукції є ключовим індикатором при отриманні установою акредитації на наукову діяльність, при розрахунку рейтингу організації серед наукових та освітніх установ, при подачі конкурсних заявок на проведення НДР.

Один з головних законів наукової діяльності, що сформульований Робертом Мертоном, як «publish or perish» – «публікуйся або помри», проявляється повсюдно і часто та призводить до того, що дослідники включаються в саму справжню гонку публікацій, переводять багато паперу і ставлять рекорди за кількістю наукових робіт. При цьому в прагненні оприлюднити більше публікацій страждає їх якість. Між тим, саме якість публікацій, а не їх кількість формують «портфоліо» дослідника.

Наявність у вченого затребуваних серед наукової громадськості і цитованих публікацій лягає в основу розрахунку інтегрального показника дослідницької активності – *Індексу цитування* (Science Citation Index - SCI). В якості опублікованих матеріалів безпосередньо зацікавлені й наукові видання, оскільки від кількості посилань на ці матеріали залежить величина *Імпакт-фактора* (Impact Factor– IF) журналу, що визначає його престиж і популярність серед наукового співтовариства.

На сьогодні в Україні зареєстровано понад 2000 назв (а в світі понад 100 тис.) наукових журналів.

Частина з українських наукових журналів входить до «Переліку наукових фахових видань України», в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Проте часто науковці, і навіть редактори журналів, не звертають увагу, що «Друковане (електронне) наукове видання включається до Переліку наукових фахових видань України строком на п'ять років». Отже, видання що зареєстровані до січня 2011 р. вже не вважаються фаховими та повинні пройти перереєстрацію. Окрім того, необхідно пам'ятати, що деякі видання визнані фаховими для кількох спеціальностей і дати включення за різними спеціальностями можуть бути різними.

Також існує кілька українських видань, що не індексуються в даному переліку, але здобули світове визнання, на користь чого свідчить індексування в *Web of Science* та *Scopus*.

Сьогодні видання вітчизняної наукової періодики часто супроводжується порушеннями етичних та наукових норм. Для допомоги науковцям шляхом надання рекомендацій авторам та редакторам наукових видань у використанні чітких та зрозумілих способів поширення результатів наукових досліджень, групою українських видавців, науковців, бібліотекарів було створено волонтерський проект. Для цього створено *сайт «Українські наукові журнали»* [1], де розміщено корисну інформацію про те, як написати науковий матеріал, де його друкувати, як не порушити норми авторського права, біоетичні норми, навіщо потрібне рецензування, що робити після публікації, як обрати журнал для кращого поширення результатів дослідження та багато іншого.

Список використаних джерел

1. Сайт «Українські наукові журнали» – Режим доступу: <http://usj.org.ua/content/main>.